

30.01. 7-А клас (урок проведено оф-лайн)

Тема: Загальна характеристика клімату. Кліматичні пояси і типи клімату

Мета: поглибити та систематизувати знання про кліматотвірні чинники; формувати знання про особливості клімату Північної Америки, кліматичні пояси і типи клімату; вдосконалювати практичні вміння та навички характеризувати типи клімату материка за кліматичними діаграмами та тематичними картами атласу; розвивати вміння встановлювати причиново-наслідкові зв'язки, порівнювати, будувати логічні міркування, робити висновки; виховувати самостійність, уважність, працелюбність.

Обладнання: кліматична карта Північної Америки, фізична карта Північної Америки, підручники, атласи.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні зможуть наводити приклади та показувати на карті кліматичні пояси Північної Америки, характеризувати типи клімату за тематичними картами та кліматичними діаграмами; аналізувати вплив кліматотвірних чинників на формування кліматів Північної Америки.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Методичний прийом «Опитування»

Назвіть основні форми рельєфу Північної Америки і покажіть їх на карті.

Чим зумовлена наявність різноманітних форм рельєфу на материках?

Як географічне положення впливає на кліматичні особливості материка?

Які попередні висновки про клімат Північної Америки можна зробити на підставі знань про її географічне положення і рельєф?

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Перегляд відео.

<https://www.youtube.com/watch?v=BN1HqFGOpao&list=PL5vqV-t0Um0RIkqtPGMi9paRi1VcDGthP&index=36>

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Загальні ознаки клімату

Методичний прийом «Розповідь вчителя», «Робота з картою»

Улітку майже на всьому материках (крім деяких островів Канадського арктичного архіпелагу та Гренландії) встановлено додатні температури повітря: від +1...+5 °С на півночі до +30 °С на півдні. Зимом ізотерна 0 °С на рівнинах проходить поблизу 40° паралелі, на західному узбережжі вона має майже меридіональне простягання далеко на північ до берегів Аляски. Найнижчі температури спостерігаються на північний захід від Гудзонової затоки (до -50 °С) та на льодовому щиті Гренландії (до -70 °С).

У результаті нерівномірного прогрівання утворюються активні рухи повітряних мас із півночі на південь та у зворотному напрямку. Глибоко вдаючись у суходіл, холодна Гудзонова затока і тепла Мексиканська підсилюють обмін між різними повітряними масами, що зумовлює часту зміну погодних умов. Значні

розбіжності в температурі та атмосферному тиску між повітряними масами створюють умови для формування сильних вітрів — ураганів.

Гірські масиви Кордильєр та Аппалачів, що розташовані майже меридіонально, створюють ефект «аеродинамічної труби», якою проносяться руйнівні смерчі — торнадо.

Розподіл опадів територією материка визначається панівними повітряними масами. Головна роль у зволоженні материка належить Атлантичному океану. Повітряні маси з Атлантики проникають аж до східних схилів Скелястих гір. Просуваючись вглиб материка, вони поступово втрачають вологу. На Приатлантичній низовині 1200–1300 мм, на Центральних рівнинах — 700–800 мм, на Великих рівнинах — менш 400 мм опадів на рік. Південно-східна частина материка перебуває під впливом вологих пасатів з Атлантичного океану. Найменша кількість опадів — близько 100 мм — в котловинах високогірних плато Кордильєр.

У помірних широтах переважає західне перенесення вологих повітряних мас з Тихого океану. Однак гірська система Кордильєр заважає їх просуванню вглиб материка. Тому основна частина опадів на узбережжі та західних схилах гір — понад 2000 мм на рік.

На особливості клімату західного та східного узбережжя материка помітно впливають морські течії.

Висновок 1. Завдяки географічному положенню територія Північної Америки перебуває під впливом арктичних, помірних та тропічних повітряних мас. Значна протяжність материка з півночі на південь, порізаність берегової лінії, неоднорідність форм рельєфу, вплив океанічних течій визначає надзвичайну розмаїтість його кліматичних умов.

2. Кліматичні пояси і типи клімату

Методичний прийом «Розповідь вчителя»

У Північній Америці представлені всі типи клімату, крім екваторіального. Переважна частина материка розташована в помірному кліматичному поясі. Значні площі на півночі займають холодні пояси — субарктичний та арктичний. Південна частина материка розташована в субтропічному, тропічному та субекваторіальному поясах. У помірному, тропічному та субтропічному поясах виділяють кліматичні області, які відрізняються режимом опадів і температур.

Висновок 2. У Північній Америці представлені всі типи клімату, крім екваторіального. Переважна частина материка розташована в помірному кліматичному поясі.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Методичний прийом «Географічний практикум»

Завдання Складіть характеристику кліматичних поясів Північної Америки.

Результати занесіть у таблицю.

Назва кліматичного поясу	Географічне положення	Переважаючі повітряні маси	Температурний режим	Опади	Типи клімату
Арктичний	Крайнє північне узбережжя і більша частина Канадського Арктичного архіпелагу	Холодні й сухі арктичні.	+5...-40 С	Дуже мало	арктичний з дуже холодною сухою зимою і холодним сухим літом
Субарктичний	Південніше від арктичного майже вся Аляска, північну частину півострова	Взимку панують арктичні повітряні,	+10...-30	300-350 мм	Субарктичний з холодною сухою зимою і

	Лабрадор, південну частину острова Баффінова Земля і острова Гренландія	влітку – помірні повітряні маси			прохолодним літом
Помірний	Середня частина континенту				помірний з холодною зимою і помірно-теплим літом
Область морського клімату	Узбережжя Тихого океану	помірні повітряні маси (західні вітри)	0...+15	2000-3000 мм	
Область помірно континентального клімату	Центральна частина Кордильєр	помірні повітряні маси	-18...+20	1000 мм	
Область континентального клімату	Центральна частина поясу	континентальні помірні повітряні маси	-20...+18 на півночі -6...+24 на півдні	300-600 мм	
Область мусонного клімату	Крайній схід, приатлантична частина поясу	сухі континентальні помірні повітряні маси взимку і вологі морські повітряні маси влітку	-20...+15	500-1000 мм	
Субтропічний	Південна частина материка			500-1000 мм	
Тихоокеанська область	займає вузьку смугу тихоокеанського узбережжя	пасатна циркуляція повітря	+8...+16		субтропічний вологий тип клімату
Континентальна область	внутрішні плато і плоскогір'я Кордильєр, південна частина Великих рівнин	сухе континентальне повітря	0...+30		субтропічний різко континентальний тип клімату
Область вологого субтропічного клімату	охоплює південну частину Центральних рівнин і Примексиканську низовину, Приатлантичну низовину	мусонні вітри	0...+28		субтропічний, перехідний від морського до континентального
Тропічний	Охоплює невелику частину континенту між Мексиканською затокою та Тихим океаном, а також півострів Флорида		0...+40		
Область тропічного пустельного клімату	Мексиканське нагір'я, півострів Каліфорнія	перебуває під постійним впливом Гавайського максимуму та морського, але відносно холодного тихоокеанського повітря панування пасатної циркуляції повітряних мас		100-250 мм	тропічний сухий тип клімату
Область волого тропічного клімату	Південна частина тропічного поясу та Великі Антильські острови			0-500 мм	Тропічний морський жаркий і вологий тип клімату
Субекваторіальний	Крайня південна частина материка	Влітку приходять вологі екваторіальні повітряні маси з півдня і приносять велику кількість вологи з Тихого океану. Взимку північно-східні пасати приносять теплі і вологі повітряні маси з Карибського моря	Понад +25	2000-3000 мм	Субекваторіальний тип клімату

VI. ПІДСУМОК УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Оцінювання учнів.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати параграф 35 підручника.
2. Закінчити характеристику кліматичних поясів у таблиці.